

Handelingen der Apostelen (Act.)

Inleiding

Woord vooraf (\$00.00).

Voor u ligt het begin van mijn Bijbelstudie over het Bijbelboek “Handelingen der Apostelen”, welk Bijbelboek ik afkort onder de naam “Act.”. In de periode van 1982-1984 heb ik voor de Hervormde Vrouwenbond op Gereformeerde Grondslag Bijbelstudies geschreven hetgeen in het blad “De Hervormde Vrouw” gepubliceerd is. Deze publicaties raadpleeg ik bij mijn huidige Bijbelstudie. Want ik heb het in mijn hart gekregen om in alle eenvoud GODS licht te laten schijnen over dit bijzondere Bijbelboek. U moet daarom geen uitgebreide wetenschappelijke verklaring verwachten, al dient deze Bijbelstudie wel verantwoord te zijn voor GODS aangezicht en in overeenstemming met GODS Woord en de Drie Formulieren van Enigheid.

Vertaling (\$00.00.1).

Bij de vertaling van dit Bijbelboek ben ik uitgegaan van de tekst van de Statenvertaling ook in citaten van Bijbelpassages, al geef ik tevens aan wanneer ik daarvan afwijk, met redenen omkleed. Bij mijn studie raadpleeg ik de volgende literatuur: Naast de Statenvertaling zijn dat de Kanttekeningen bij de Statenvertaling en de Verklaring van Calvijn.

Daarnaast raadpleeg ik de drie delen van Dr. B. Wielenga, Van Jeruzalem naar Rome, De ontwikkelingsgeschiedenis van de Christelijke Kerk naar de Handelingen der Apostelen, Kampen, 1928. Deze drie delen heb ik gekregen van Ds. C. Molenaar, toen predikant van de Gereformeerde Gemeente van Amsterdam, Tuindorp Oostzaan, op 22 maart 1971, toen ik theologie studeerde in Utrecht en bij hem regelmatig met veel zegen onder de prediking verkeerde. Van hem heb ik onder GODS zegen veel geleerd. En ik ben dankbaar dat ik nu in de gelegenheid gesteld ben dit boek dienstbaar te maken tot GODS eer en voor deze Bijbelstudie.

Ook raadpleeg ik het boek van Prof. P. Biesterveld en Dr. B. Wielenga, Van Golgotha naar Jeruzalem, Kampen, 1910. Ook al is het alleen maar voor mijzelf, maar ik bid dat de HEERE deze studie ook voor anderen tot zegen stelt.

Bijbelboeken, Apocryphen en Formulieren van Enigheid (\$00.01).

In onderstaand overzicht geef ik de door mij gebruikte afkortingen van de Bijbelboeken, zowel van het Oude en het Nieuwe Testament, de Oudtestamentische apocryphen en de formulieren van enigheid. De volgorde is volgens de Christelijke traditie. Voor mij is het Oude en Nieuwe Testament één geheel.

Oude Testament:

Genesis.	Gn.	Nehemia.	Neh.
Exodus.	Ex.	Esther.	Est.
Leviticus.	Lv.	Job.	Job.
Numeri.	Nu.	Psalmen.	Ps.
Deuteronomium.	Dt.	Spreuken.	Prv.
Jozua.	Joz.	Prediker.	Qoh.
Richteren.	Jdc.	Hooglied.	Ct.
Ruth.	Rth.	Jesaja.	Is.
1Samuël.	1S.	Jeremia.	Jr.
2 Samuël.	2S.	Klaagliederen van Jeremia.	Thr.
1 Koningen.	1Rg.	Ezechiël.	Ez.
2 Koningen.	2Rg.	Daniël.	Dn.
1 Kronieken.	1Kr.	Hosea.	Hos.
2 Kronieken.	2Kr.	Joël.	Jo.
Ezra.	Esr.	Amos.	Am.

Handelingen der Apostelen (Act.)

Inleiding

Obadja.	Ob.	Zefanja.	Zef.
Jona.	Jon.	Haggai.	Hgg.
Micha.	Mch.	Zacharia.	Zch.
Nahum.	Nah.	Maleachi.	Ml.
Habakuk.	Hab.		

Apocryphen bij het Oude Testament:

4 Ezra.	4e.
Baruch.	Ba.
Dode Zee Rollen.	Dzr.
Flavius Josephus Oudheden.	FljO.
Henoch.	He.
Sapiëntia Salomonis.	SSal.
Wijsheid van Jesus Sirach.	Wjs.

Nieuwe Testament:

Mattheüs.	Mt.	1 Timotheüs.	1T.
Markus.	Mk.	2 Timotheüs.	2T.
Lukas.	L.	Titus.	T.
Johannes.	J.	Filemon	Phm.
Handelingen der apostelen.	Act.	Hebreëen.	H.
Romeinen.	R.	Jakobus.	Jk.
1 Korinthe.	1K.	1 Petrus.	1P.
2 Korinthe.	2K.	2 Petrus.	2P.
Galaten.	G.	1 Johannes.	1J.
Efeze.	E.	2 Johannes.	2J.
Filippenzen.	Ph.	3 Johannes.	3J.
Kolossensen.	Kol.	Judas.	Jd.
1 Thessalonicensen.	1Th.	Openbaring.	Apc.
2 Thessalonicensen.	2Th.		

Formulieren en Enigheid:

Heidelberger Catechismus.	Cat.
Nederlandse Geloofsbelijdenis.	Ngb.
Dordtse Leerregels, stellingen.	DL.
Dordtse Leerregels, verwerpingen.	Dlv.

Inleiding (§00.02).

Voor mij ligt het Bijbelboek “De handelingen der heilige apostelen beschreven door Lukas”. Zoals eerder gesteld, ligt het niet in mijn bedoeling breedvoerig in te gaan op allerlei vragen van exegetische aard, al bestudeer ik de tekst overigens wel in de oorspronkelijke taal, Grieks, Latijn en Hebreeuws. Want van het Nieuwe Testament is de tekst ons ook in het Hebreeuws (Salkinson-Ginsburg) overgeleverd net als in het Latijn (Vulgata). Het Grieks is overgeleverd in het zogenaamde koinè-grieks door hoogleraren E. Nestle en K. Aland, Novum Testamentum Graece et Latine, Stuttgart, 1963. Indien nodig raadpleeg ik het tekstkritisch apparaat en tekstvarianten wanneer deze aanleiding geven tot wijziging van de overgeleverde tekst, de zogenaamde textus receptus.

Hellenisme (§00.02.1).

Ter verklaring van het koinè-Grieks moet ik ook iets schrijven over het zogenaamde hellenisme (Hellas, waar het hellenisme van afgeleid is, is een ander woord voor

Handelingen der Apostelen (Act.)

Inleiding

Griekenland!), al is een en ander zeer beknopt. Immers, het gebied waarin het hellenisme is verspreid, besloeg het gebied van het Romeinse Imperium van Spanje en Engeland tot Perzië en Indië toe.

Dat was het gevolg van de veroveringsoorlog, die Alexander de Grote (336-323 vC) had gevoerd, terwijl deze gebieden later door de Romeinen opnieuw zijn bezet of veroverd. Na Alexander de Grote werd zijn rijk over vier rijken verdeeld onder vier Griekse generaals, de zogenaamde Diadochen. Ook Israël, Egypte en Griekenland hoorden onder deze Diadochen, namelijk die van Syrië.

Om enigszins greep te hebben en te houden over dit immense gebied werd één taal, één cultuur, één staatsvorm en één godsdienst ingevoerd, waarbij de oorspronkelijke taal, cultuur, staatsvorm en godsdienst moest verdwijnen, al ging dit langzaam en al kostte dat veel strijd. We begrijpen dat dit voor de Joden niet eenvoudig was. Er kwam verzet en opstand.

Denk aan de tijd van de Maccabeeën in de tweede eeuw vC.. Want waar overal het proces van hellenisering werd doorgevoerd, was dat in Palestina niet het geval, zelfs toen de Romeinen over dit gebied heersten. Er braken allerlei opstanden uit met als gevolg dat in 70 nC. de tempel in Jeruzalem werd verwoest en de overgebleven Joden verstrooid werden over het gehele Romeinse Rijk. Maar ook binnen het Romeinse Rijk ging het helleniseringsproces door. Want al hebben de Romeinen de Grieken politiek overwonnen, cultureel hebben de Grieken de Romeinen overwonnen.

Op het gebied van de godsdienst lukte het helleniseringsproces in de veroverde gebieden goed. Het hellenistische godsdienst is namelijk polytheïstisch of betrokken op een heel scala van allerlei belangrijke of niet zulke belangrijke (af)goden zoals Zeus of Jupiter, Hermes of Apollo, enzovoorts. Maar dit botste fel met het monotheïsme of ééngodendom van de Joden en later van de Christenen, en nog weer later van de Islamieten.

De apostel Paulus had dikwijls op zijn zendingsreizen met dit veelgodendom te maken. We zullen er in de Bijbelstudie over dit Bijbelboek veelvuldig op terug komen. Maar in één zaak heeft de HEERE GOD het helleniseringsproces in Zijn aanbiddelijke voorzienigheid gebruikt, namelijk dat overal in heel het toenmalige wereldrijk één taal gesproken en door iedereen verstaan werd.

En dat is het koinè-Grieks, dus het Grieks van het Nieuwe Testament. Ook de evangelisten en apostelen konden dit Grieks spreken en schrijven! En tevens heeft GOD het zo geleid dat de wegen in dat Romeinse Imperium goed begaanbaar waren en dus zeer bevorderlijk voor de zendingsarbeid.

Bijbelstudie “De Hervormde Vrouw” (§00.03).

De Bijbelstudie voor de Vrouwenbond, die ik eerder noemde en die ik geplaatst heb in het blad “De Hervormde Vrouw”, heb ik “De weg van het Woord” genoemd, omdat ik ervan overtuigd ben dat in het Bijbelboek Handelingen ons door de HEILIGE GEEST de weg van het Woord getekend wordt, de weg van het Woord van GOD, de weg van het Evangelie van JEZUS CHRISTUS; en wel tot aan het uiterste der aarde (en dat was toen de hoofdstad van het Romeinse Rijk, namelijk Rome).

In Act. tekent ons de HEILIGE GEEST niet de weg van mensen, al mogen ze apostelen heten, Petrus of Paulus, en al mogen dienaren van het Goddelijke Woord, Verbi Divini Ministres, daartoe door de HEILIGE GEEST geroepen, dit heerlijke Evangelie van vrije genade aan zondaren, zelfs aan de allergrootste, verkondigen.

Maar het gaat om het Woord en, nader gepreciseerd, om CHRISTUS alleen. Het is de HEILIGE GEEST, Die deze heerlijke Naam, ontdekkend en overtuigend, wederbarend en bekerend, dierbaar maakt en toepast in harten van zondaren en zondaressen en zo de Bruidskerk van CHRISTUS bouwt in het allerheiligst geloof en bewaart bij het Woord. Opdat deze Kerk eenmaal op de jongste dag zonder zonden en zonder gebrek zal schitteren en stralen wanneer de hemelse Bruidegom haar thuishaalt en doet aanzitten aan de brui-

Handelingen der Apostelen (Act.)

Inleiding

loft van het Lam, en GOD zal zijn alles en in allen.

Handelingen der apostelen (§01.00).

Nu volgt iets over het Bijbelboek van de Handelingen der apostelen in het algemeen. Ik ga achtereenvolgens na wie de schrijver is. Vervolgens komen de inhoud, de naam, de verhalen, de opzet en tenslotte de handschriften van dit Bijbelboek aan de orde.

De schrijver van Handelingen (§01.00.01).

Zoals blijkt uit bovenstaande “Inleiding” (§00.02) luidt de titel, die aan ons Bijbelboek gegeven is: “De handelingen der heilige apostelen beschreven door Lukas”. Dat betekent derhalve dat Lukas niet alleen “Het heilig Evangelie naar de beschrijving van Lukas” heeft geschreven maar ook dit Bijbelboek; hoewel zijn naam zowel in het Evangelie als in de Handelingen als schrijver niet wordt genoemd.

Wellicht was dat bij hem opzet. Kennelijk gaat het hem niet om zijn naam maar om de Persoon, Die èn in het Evangelie èn in de Handelingen centraal staat, namelijk onze HEERE JEZUS CHRISTUS. In elk geval duiden verschillende kerkvaders uit de Vroege Kerkgeschiedenis (Ireneüs en in Canon Muratorii) hem aan als schrijver van deze Bijbelboeken.

Nog een argument, die duidt op Lukas als schrijver, is het feit dat beide geschriften opgedragen zijn aan dezelfde persoon, namelijk aan Theofilus (L. 1:3 en Act. 1:1). Zo begint ook Act.1:1: *‘Het eerste boek heb ik gemaakt’*, en de schrijver duidt dan kennelijk op het Evangelie. Lukas noemt hem in L.1:3 “voortreffelijk”.

Misschien is dat de aanduiding van een rang, die gelijk gesteld kan worden met “stadhouder”. In elk geval worden Felix en Festus ook met deze benaming genoemd (Act.23:26; Act.24:3; en Act.26:25).

De naam “Theofilus” betekent letterlijk “vriend van GOD” of “bemind door GOD”. Al is over hem niets met zekerheid bekend, hij zal waarschijnlijk net als later Cornelius (Act.10) een “godvrezende” zijn, een proseliet met belangstelling voor het Joodse en Christelijke geloof. Waarschijnlijk is Lukas later met Theofilus op vertrouwelijke voet gekomen, toen hij bij Paulus was gedurende zijn tweejarig verblijf in Rome (Act.28:30).

Ook de stijl en taal van het Evangelie naar Lukas en van de Handelingen zijn gelijk, zodat de conclusie gewettigd is dat ze door dezelfde persoon geschreven zijn. De bekende kerkvader Tertullianus uit de tweede eeuw nC schrijft dat Lukas altijd bij Paulus, zijn “magister et illuminator”, is geweest. Paulus was dus volgens deze kerkvader de meester en leidsman van Lukas.

Maar daar is nog iets. Wie dit Bijbelboek van de Handelingen bestudeert, merkt dat bij de hoofdstukken over de zendingsreizen het woord “wij” voorkomt (vanaf Paulus’ tweede zendingsreis); dat wil dan zeggen: Paulus en een medewerker; en dat zou dan de schrijver moeten zijn. Dat valt op wanneer deze auteur de verhalen van wat Paulus meemaakt aan de orde stelt. Per slot van rekening vertrekt hij samen met Paulus naar Rome.

Wie nagaat wie de medewerkers van Paulus in Handelingen zijn: Barnabas, Titus, Timotheüs en Silas, komt tot de conclusie dat zij in elk geval niet met Paulus naar Rome zijn meegereisd. Daarbij vermelden de brieven aan de Kolossensen en Filemon, die Paulus vanuit zijn gevangenschap te Efeze geschreven heeft, als medewerker de naam van Lukas (Kol.4:14 en Phm.1:24).

Maar nog iets over Lucas of Lukas (zijn Griekse naam) zelf. Zijn Latijnse naam is Lucianus en betekent “stralende”. Oorspronkelijk is hij afkomstig uit een regio in Zuid-Italië, Lucanië, en als zodanig heel goed bekend met de Egeïsche Zee zoals blijkt uit Act.27. Hij is de enige Bijbelschrijver, die geen Jood was maar een Griek.

Uit Kol.4:10-14 blijkt dat hij niet behoorde tot hen die besneden waren. In ieder geval is hij een hellenist die Christen werd en door GOD gebruikt is als evangelist en

Handelingen der Apostelen (Act.)

Inleiding

Bijbelschrijver. In Kol.4:14 noemt Paulus hem ‘*de medicijnmeester, de geliefde*’. Zeg maar: de dokter of arts.

Telkens weer blijkt zijn interesse voor medische zaken, vooral wanneer we letten op de Griekse uitdrukking voor “ontvangen” (κεχαριτωμένη, kecharitoomenè). Dat komt voor o.a. in L.1:28 en wordt door de Statenvertaling weergegeven met “begenadigde”.

Een en ander blijkt ook wanneer hij in Act.28:6 de symptomen beschrijft van de gevolgen van een slangenbeet, toen een adder in de hand van Paulus beet (Act.28:3), namelijk “opzwellen en dood neervallen”; althans volgens het geloof van de inlanders van het eiland Malta.

Volgens de traditie heeft Lukas tot de Christelijke gemeente van Antiochië in Syrië behoord, waaruit Paulus en Barnabas door de HEILIGE GEEST uitgezonden zijn. Hij blijkt te Troas (Act.16) bij de tweede zendingsreis van Paulus diens reisgenoot te zijn. Volgens 2T.4:11 is hij de enige, die bij Paulus is gebleven in zijn verdrukking. We laten het hierbij en gaan niet verder in op de bronnen, die Lukas gebruikt zou kunnen hebben bij het schrijven van het Evangelie en de Handelingen der Apostelen. Dat zou te ver voeren en is voor ons onderwerp niet interessant.

De inhoud van Handelingen (§01.00.02).

Eerder noemde ik al dat het Bijbelboek van de Handelingen der Apostelen gaat over de handelingen van de HEILIGE GEEST. Lukas beschrijft allereerst de gebeurtenissen in Jeruzalem (Act.1-7). Hierin worden o.a. genoemd: de Hemelvaart van CHRISTUS (Act.1); de uitstorting van de HEILIGE GEEST (Act.2); Ananias en Saffira (Act.5); en Stefanus (Act.6-7).

Daarna volgen de gebeurtenissen in Judea, Samaria en Syrië (Act.8-12). Hierin worden o.a. genoemd: de bekering van Saulus of Paulus (Act.9); Cornelius (Act.10-11); en het zogenaamde apostelconvent (Act.15).

En daarna volgen de zendingsreizen van Paulus in Klein-Azië, Griekenland met als hoogtepunt de reis naar Rome (Act.13-28). Hierin worden o.a. ook genoemd: Paulus’ rede op de Areopagus in Athene (Act.17); en zijn reis naar Rome (Act. 27-28).

In Handelingen gaat het dus eigenlijk om de gang van de HEILIGE GEEST van Jeruzalem naar Rome.

De gang van de HEILIGE GEEST (§01.00.02.01).

Met nadruk zij gesteld dat de HEILIGE GEEST middellijk werkt. Dat wil zeggen door middel van het gepredikte Woord van GOD. En voor die prediking gebruikt GOD mensen, die Hij bekwaam maakt om dat Woord, het Evangelie van vrije genade voor de grootste der zondaren, te verkondigen. Mensen die tot deze moeilijke maar mooie taak door GOD in het bijzonder geroepen zijn, zoals Petrus (Act.2-4 en 10) en Paulus op zijn diverse zendingsreizen. Ook maakt GOD gebruik van wonderen, die door de apostelen worden verricht. Maar het gaat niet om apostelen maar om de HEILIGE GEEST.

Eigenlijk is de naam “Handelingen der apostelen” in wezen dus een verkeerde benaming. Slechts enkele apostelen komen naar voren: Petrus, Johannes, en later Paulus. De genoemde gebeurtenissen zijn gegroepeerd rondom enkele vooraanstaande personen in de eerste Christengemeente, zoals Petrus, Johannes, Stefanus en Filippus.

In elk geval is duidelijk dat de HEILIGE GEEST er alles aan gelegen is om CHRISTUS, verhoogd en verheerlijkt, centraal te stellen, zelfs in Rome, het toenmalige centrum van heel de wereld. En zo gaan de handelingen van de HEILIGE GEEST door tot in onze tijd toe, ja, tot aan de wederkomst van CHRISTUS.

De naam “Handelingen der Apostelen” (§01.00.03).

Handelingen der Apostelen (Act.)

Inleiding

De naam “Handelingen der apostelen” is waarschijnlijk in de tweede eeuw nC. aan dit Bijbelboek gegeven. Zoals eerder gesteld, is deze benaming verkeerd, omdat deze handelingen niet over mensen gaan maar over de HEILIGE GEEST, Die van mensen gebruik maakt. Omdat we er onder §01.02.01 genoeg over geschreven hebben, kunnen we nu kort zijn.

De verhalen (§01.00.04).

Het Bijbelboek van de “Handelingen der apostelen” bevat vele, vaak wonderlijke en spannende, verhalen van gebeurtenissen, die sommige apostelen hebben beleefd en waaruit ze gered zijn door het ingrijpen van GODS kant. Het gaat niet aan om ze allemaal te benoemen, maar te denken valt o.a. aan:

- De genezing van de geraakte in Act.3 en 14;
- De bevrijding uit de gevangenis (Act.5, 12 en 16);
- De opwekking van gestorven personen (Act.9 en 20);
- Ontmoetingen met tovenaars (Act.8 en 13), enzovoorts.

Nu bestaat het gevaar dat men alleen die verhalen leest en deze afdoet als te wonderlijk voor ons verstand of alleen geldend voor die tijd en die omstandigheid. Men denkt: nu gebeuren die dingen niet meer en dus is de Bijbel voor mij een sprookje.

Maar dan leest men dit Bijbelboek wel heel verkeerd. Want nogmaals, het gaat in dit Bijbelboek niet om mensen of omstandigheden maar om het werk van de HEILIGE GEEST. Dat is: om het werk van CHRISTUS alleen, Die ook in onze tijd werkt en wonderen doet, al gebeurt dat wellicht niet zo spectaculair als in de tijd van de Handelingen. Iemand heeft wel eens gezegd dat elke genezen wond, al gebeurt die genezing door een pleister, een wonder van GOD is; en dat is ook zo. Maar we beseffen het niet!

Ook nu is het Evangelie, dat zondag aan zondag verkondigd wordt, gericht op de bekering van zondaren en zondaressen. Ook nu is het Evangelie erop gericht dat mensen kinderen het Evangelie van vrije genade horen en tot het geloof in de verhoogde en verheerlijkte CHRISTUS komen. Daar gaat het de HEILIGE GEEST om. En daar gaat het ook mij om. Laten we op die wijze de verhalen lezen van de Handelingen en erdoor tot geloof en bekering komen!

De opzet (§01.00.05).

Het is opvallend dat Lukas in Act.1:1 schrijft over zijn eerste boek. Met dit eerste boek is op grond van zijn woordkeus het Evangelie naar de beschrijving van Lukas bedoeld. Na dit eerste boek volgt dan het tweede boek, en dat is dan het Bijbelboek van de Handelingen der apostelen.

Maar wanneer hij schrijft over “eerste”, zijn het er in ieder geval twee of meer. We komen er nog op terug wanneer we Act.1:1 aan de orde stellen, maar wanneer we heel Handelingen lezen, bekruipt ons het gevoel: het Bijbelboek is nog niet afgesloten. Het is voor ons gevoel nog niet voltooid.

We zien uit naar een derde boek. Wellicht is Lukas er niet aan toe gekomen. Of misschien is dit manuscript in de loop van de tijd verloren gegaan. Want we zijn na het lezen van dit Bijbelboek nieuwsgierig hoe het met Paulus is gegaan in Rome.

Is hij voor de keizer verschenen? Is hij vrijgesproken? Heeft hij nog een zendingsreis ondernomen naar Spanje, zoals zijn voornemen was (R.15:24 en 28)? Heeft hij Petrus ontmoet? En hoe is Petrus in Rome gekomen? Wat was het levenseinde van Petrus en Paulus? Hoe is het werk van de HEILIGE GEEST geweest in deze wereldstad? Enzovoorts! We kunnen een en ander natuurlijk overlaten aan de fantasie van romanschrijvers maar hoe is het werkelijk gegaan?

Laten we dit alles echter aan de HEERE toevertrouwen. Als GOD erover zwijgt en Hij dit kennelijk tot onze zaligheid niet nodig acht, is ons dat genoeg. Het is ons genoeg

Handelingen der Apostelen (Act.)

Inleiding

dat, wanneer het Evangelie van JEZUS CHRISTUS in de wereldstad Rome is gebracht, tot aan het uiterste van de aarde, de HEILIGE GEEST er ook verder voor zorgen zal tot in onze dagen toe; onverhinderd. Want hoe staat het met onszelf? Zijn wij al tot geloof en bekering gekomen?

De handschriften (§01.00.06).

Wat ons Bijbelboek betreft, zijn er twee manuscripten of handschriften van belang, handschrift B en handschrift D. De laatste verschilt veel van handschrift B. Indien we verder met deze Bijbelstudies vorderen, zullen we dat wel merken. Om het niet al te technisch te laten zijn, volstaan we met het onderstaande.

De taal (§01.00.06.01).

De hele Bijbel, Oude en Nieuwe Testament, is het Woord van GOD. Daarin spreekt GOD tot ons. Deze Bijbel bestaat uit twee delen. Het Oude Testament bevat negen en dertig Bijbelboeken en het Nieuwe Testament bevat zeven en twintig Bijbelboeken. Daar valt dus ook het Bijbelboek “Handelingen der apostelen” onder.

Het Oude Testament is geschreven in het Hebreeuws met enkele teksten in het Aramees. Het Nieuwe Testament is, naast enkele woorden in het Aramees, geschreven in het zogenaamde koinè-Grieks, dat gesproken werd door het gewone volk rondom de tijd van de geboorte van CHRISTUS. We wezen erop. Dit Grieks hebben ook de apostelen gesproken.

Vertalingen (§01.00.06.02).

Wanneer in het Nieuwe Testament Bijbelpassages uit het Oude Testament worden geciteerd, geschiedt dit in de zogenaamde Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, oorspronkelijk geschreven in het Hebreeuws.

Naar mijn mening zijn deze Hebreeuwse teksten in de Griekse taal dikwijls foutief of met een andere nuance weergegeven. Want het taaleigene van het Grieks is de taal van filosofen en daarom anders dan van het Hebreeuws.

Het taaleigene van het Hebreeuws is de taal van de Joden die leefden bij de geboden van GOD en dat ook in hun godsdienst lieten blijken. De verschillen tussen citaten van Bijbelpassages uit het Oude Testament in het Hebreeuws en in het Grieks zijn o.a. daaruit te verklaren. Voor een gedegen exegese van het Nieuwe Testament dient men kennis te hebben van zowel het Hebreeuws als van het Grieks.

Overigens betekent het woord “testament” in de woorden “Oude en Nieuwe Testament” niet “een laatste wilsbeschikking” maar “verbond”, zoals blijkt uit Jr.31:31-34, 2K.3:14, H.8:13 en H.9:15.

Ostraca (§01.00.06.03).

Naast diverse vertalingen van het Nieuwe Testament zijn er ook andere gegevens beschikbaar, die het bestuderen waard zijn. Dit betreft: ostraca, papyrus-teksten, boekrollen, autografa en codices.

Uit de tijd van het Nieuwe Testament zijn ostraca gevonden. Ostraca zijn potscherven, die gebruikt werden in het dagelijks leven om erop te schrijven. Ze zijn ook belangrijk voor onze kennis van het koinè-Grieks.

Papyrus-teksten (§01.00.06.04).

We noemden papyrus-teksten van het Nieuwe Testament. Dat zijn vroege handschriften, geschreven op papyrus, dat werd vervaardigd uit de papyrusplant in Egypte.

Handelingen der Apostelen (Act.)

Inleiding

Repen papyri werden samengesperst waarop men kon schrijven. Deze papyri waren wel aan bederf onderhevig.

Boekrollen (§01.00.06.05).

Gedeelten van het Nieuwe Testament komen ook voor in de vorm van boekrollen. Verschillende papyrusbladen werden aaneengekleefd tot een rol, waarin geschreven werd in kolommen. Zo'n rol kon wel negen meter lang zijn.

Autografa (§01.00.06.06).

Wat de tekst van het Nieuwe Testament betreft, spreken we ook van agrafa, autografa en apografa. Agrafa komt uit het Grieks en zijn niet opgeschreven berichten, zoals bijvoorbeeld woorden van de HEERE JEZUS, zoals in Act.20:35. Autografa komt ook uit het Grieks en zijn manuscripten van de schrijvers van het Nieuwe Testament. Dezen bestaan niet meer. Apografa zijn eveneens afkomstig uit het Grieks en vormen afschriften, die, zoals de naam zegt, overgeschreven zijn.

Codices (§01.00.06.07).

Codices zijn afschriften, die in boekvorm overgeleverd en via opgravingen gevonden zijn. Het materiaal van deze codices is perkament, ontstaan uit geprepareerde vellen van dieren en veel duurzamer dan papyrus. Sommigen zijn geschreven in majuskels of hoofdletters, anderen zijn geschreven in minuskels of kleine letters. Veelal zijn deze codices overgeleverd in unciaal schrift. Dat is Romeins schrift uit de Oudheid en bestaat uitsluitend uit majuskels.

De belangrijkste codices zijn de volgende:

a. Codex N. Dat is de Codex Sinaïticus ((weergegeven in het Griekse Nieuwe Testament onder “N” (een Hebreeuwse a)). Deze codex is geschreven met Oude en Nieuwe Testament, in unciaal Grieks en daterend uit de vierde eeuw nC.. Het Oude Testament is geschreven in de versie van de Septuaginta. Het Nieuwe Testament is geschreven in het koinè-Grieks. Dit manuscript is gevonden op de berg Sinaï in het St. Katharinaklooster door Prof. Tischendorf. Het bevindt zich nu in Londen, in het British Library van het British Museum. Helaas bevat dit manuscript veel fouten.

b. Codex A. Dat is de Codex Alexandrinus (weergegeven in het Griekse Nieuwe Testament onder “A”). Deze codex dateert uit de vijfde eeuw nC. en bevat bijna heel de Bijbel: de meerderheid van het Oude Testament in de versie van de Septuaginta en het Nieuwe Testament. Het is genoemd naar Alexandrië maar bevindt zich sinds de zeventiende eeuw in Londen, in het British Library van het British Museum.

c. Codex B. Dat is de Codex Vaticanus (weergegeven in het Griekse Nieuwe Testament onder “B”). Deze codex is geschreven op perkament en dateert uit de vierde eeuw nC. en bevat heel de Bijbel. Het wordt bewaard in Vaticaanstad, Biblioteca Apostolica Vaticana en is geschreven in uncialen.

d. Codex D. Dat is de Codex Bezae (weergegeven in het Griekse Nieuwe Testament onder “D”). Deze codex is een manuscript uit de vijfde eeuw nC. met de Evangelieën en Handelingen, geschreven in het Grieks en het Latijn.

Zoals eerder aangegeven zijn de Codices (meervoud van Codex) B en D de belangrijkste voor ons verstaan van Handelingen.